

BILTEN SUDSKE PRAKSE
Vrhovnog suda Bosne i Hercegovine
Sarajevo, oktobar – decembar 1985. godine

K R I V I Č N O   P R A V O

Krivični zakon SFRJ

Čl. 12,13. i 14. KZ SFRJ

Pravna kvalifikacija krivičnog djela neuračunljivog izvršioca zasniva se jedino na ocjeni realnog značaja radnji koje je preduzeo, a ne pored toga i na njegovom psihičkom odnosu prema posljedici djela jer ga on ne može imati ni u umišljajnom ni u nehatnom obliku.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 884/85 od 31. oktobra 1985. godine)

Član 48. KZ SFRJ

Ako okrivljeni u cilju izvršenja krivičnog djela prevare napravi lažnu ispravu, ili preinači pravu ispravu, pa zatim takvu ispravu upotrijebi radi izvršenja krivičnog djela prevare, izvršio je u sticaju krivično djelo falsifikovanje isprave iz člana 217. stav 1. KZ SRBiH i krivično djelo prevare iz člana 158. stav 2. KZ SRBiH.

Ali ako okrivljeni samo upotrijebi lažnu ispravu za izvršenje krivičnog djela prevare, izvršio je samo krivično djelo prevare iz člana 158. stav 2. KZ SRBiH.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 620/85 od 31.10.1985. godine)

Član 50. KZ SFRJ

Pri ocjeni da li obilježja krivičnog djela obuhvataju obilježja prekršaja – u smislu člana 50. stav 2. KZ SFRJ, upoređuju se zakonski elementi ovih kažnjivih radnji i činjenica i okolnosti koje čine te elemente (odlučne činjenice). Stoga, činjenice i okolnosti koje ne čine ove elemente, makar i bile unijete u izreku odluke, nisu od značaj za ovu uporedbu. U skladu sa tim, novčane kazne izrečene za prekršaje iz člana 370. stav 1. tačka 2. i čl. 371. stav 1. tačka 1. carinskog zakona ne mogu se uračunati u kaznu koja je izrečena za krivično djelo nedozvoljene trgovine iz člana 129. stav 1. KZ SRBiH, jer obilježja ovog krivičnog djela ne obuhvataju obilježja navedenih prekršaja, pa je prvostepeni sud, postupivši suprotno povrijedio član 50. stav 2. KZ SFRJ u korist okrivljenog.

(Vrhovni sud BiH, broj kvl. 452/85 od 13. novembra 1985. godine)

Krivični zakon SR BiH

Član 36. stav 2. tačka 1. KZ SRBiH

Lišenje života nekog lica pri spavanju samo po sebi ne predstavlja krivično djelo ubistva iz člana 36. stav 2. tačka 1. KZ SRBiH izvršeno na podmukao način, jer je za postojanje ovog djela, pored objektivne komponente podmuklosti (prikrivenog psotupanja) potrebno da postoji i subjektivna komponenta, koja se ispoljava u prevarnom, neiskrenom i zlonamjernom postupanju učinioca, koji iskorištava bespomoćnost, bezazlenost ili neko posebno povjerenje žrtve. U konkretnom slučaju nesporno je da je oštećeni uporno i kroz duži period, pa i kritične večeri, tukao i vrijeđao optuženu i ostale članove porodice. pravo zbog tih izuzetno loših odnosa između oštećenog i optužene ne može se uzeti da je optužena iskoristila pvojerenje oštećenog, te se nisu stekle pored

objektivnih i subjektivne okolnosti, koje bi ukazivale da se radi o ubistvu na podmukao način iz člana 36. stav 2. tačka 1. KZ SRBiH.

(Vrhovni sud BiH broj Kž. 828/85 od 7.11.1985. godine)

Član 226. stav 1. KZ SRBiH

Poslovođa prodavnice neovlaštenim davanjem robe na veresiju čini krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz čl. 226. st. 1. Krivičnog zakona SRBiH ako pri tome postupa u namjeri da kupcima pribavi kakvu korist, čak i u slučaju kada je o veresiji vodio urednu evidenciju i kad su kupci kasnije platili robu.

Iz obrazloženja:

Prvostepena presuda zastupa gledište da okrivljeni, kao poslovođa prodavnice, nije učinio krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlaštenja time što je neovlašteno davao robu na veresiju s obzrom da je o veresiji vodio urednu evidenciju i da su kupci kasnije platili robu. Ovakvo gledište nije prihvatljivo. Neovlaštenom davanju robe na veresiju ne može se ovako globalno oduzeti karakter radnje izvršenja navedenog krivičnog djela, pozivom na činjenicu da je vođena evidencija o izdatoj veresiji i da su kupci kasnije platili robu. Nužno je, naime brižljivo analizirati strukturu svakog konkretnog slučaja, te u tom okviru izvidjeti naročito koliki je opseg izdate veresije, rokovi u kojima je veresija plaćena itd, te iz ovog kompleksa izvesti zaključak da li je okrivljeni pri davanju veresije postupao u namjeri da kupcima pribavi kakvu korist. U ovakvim slučajevima valja pretpostaviti imovinsku korist, jer se stvari mogu svesti na protivpravno davanje beskamatnih robnih kredita. Ako se na temelju svega toga izvode zaključak da je okrivljeni postupao u namjeri da drugome pribavi kakvu korist (posebno imovinsku), onda će neovlašćeno davanje robe na veresiju predstavljati krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 226. stav 1. KZ SRBiH i takva pravna ocjena djela više ne može zavisiti od činjenica što su uredno vođena evidencija o veresiji i što su kupci platili robu.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Kž. 29/85 od 20.3.1985. godine)

Član 227. KZ SRBiH

Novčana sredstva koja su prikupili mještani jednog naselja i predali ih sekretaru mjesne zajednice i cilju organizovanja asfaltiranja puta kroz to naselje postala su društvena sredstva u mjesnoj zajednici, pa ako ih sekretar prisvoji, izvršio je krivično djelo pronevjere iz člana 227. KZ SRBiH.

(Vrhovni sud BiH broj Kž. 852/85 od 22.11.1985. godine)

Zakon o krivičnom postupku

Član 364. stav 1. tačka 11. ZKP

Nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 364. stav 1. tačka 11. ZKP, ako je sud propustio da navede činjenični opis djela u izreci rješenja kojim je neuračunljivom izvršiocu izrekao mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi iz člana 64. KZ SFRJ pod uslovom da je u obrazloženju rješenja iznio činjenice i okolnosti iz kojih proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela.

(Vrhovni sud BiH broj Kž. 884/85 od 31.10.1985. godine)

Član 401. i 412. ZKP

Kad odmjerava kaznu osuđenom u postupku koji se provodi po odredbi člana 401. stav 1. tačka 1. ZKP, sud može da uvaži samo lakšavajuće okolnosti utvrđene u pravosnažnim presudama koje se preinačuju u odlukama o kaznama.

Zbog toga, nove okolnosti koje je osuđeni iznio u zahtjevu za nepravu ponavljanje postupka i na temelju kojih je, nakon pravosnažnosti presude, donesene u tom postupku, podnio zahtjev za vanredno ublažavanje kazne ne mogu se smatrati okolnostima koje su bile poznate sudovima u vrijeme izricanja presude, jer nisu postojale procesne mogućnosti da ih sudovi uvaže, pa dosljedno tome mogu biti osnov vanrednog ublažavanja kazne.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 884/95 od 31.10.1985. godine)

Član 401. stav 1. tačka 1. ZKP

Za mogućnost da se u proceduri propisanoj u čl. 401. st.2. ZKP izriče jedinstvena kazna, a u slučaju kad je u dvije ili više presuda protiv istog osuđenog pravosnažno izrečeno više kazni, bitno je da su djela na koja se ove presude odnose izvršena u sticaju (Čl. 48, 49. i dr. KZ SFRJ), a nije od značaja da li je koja od ovih kazni izdržana u dijelu ili u cjelini.

(Vrhovni sud BiH broj Kž. 1144/85 od 15.1.1986. godine)

Član 423. stav 1. i član 422. stav 3. ZKP

Kad se pri rješavanju zahtjeva za zaštitu zakonitosti koji je podignut na štetu osuđenog pojavi znatna sumnja o istinitosti odlučnih činjenica, sud koji rješava o zahtjevu nije ovlašten da primjenom člana 423. stav 1. ZKP ukine nižestepene presude, jer je i u ovakvom slučaju vezan zabranom iz člana 422. stav 3. ZKP.

Iz obrazloženja:

Nižestepene presude su, iz okolnosti slučaja, zaključile da su okrivljeni znali da im ne pripada pravo koje su u konkretnom slučaju samovlasno pribavili, time su negirale opstojnost jednog bitnog obilježja krivičnog djela samovlašća iz člana 209. KZ SRBiH, pa su u skladu s tim izrekle oslobađanje okrivljenih od optužbe za ovo djelo. Zahtjev za zaštitu zakonitosti je međutim, smatrao da se iz istih okolnosti, koje su imale u vidu i nižestepene presude i nekih drugih može zaključiti da su okrivljeni bili uvjereni da im predmetno pravo pripada, što bi dalje značilo da u njihovom onašanju stoje obilježja navedenog krivičnog djela. Zahtjev je time i argumentovao svoju glavnu tezu da je povrijeđen krivični zakon u korist okrivljenih.

Ovaj sud rješavajući o zahtjevu, ocijenio je stvari na slijedeći način i zauzeo ove stavove:

Zahtjev je najprije otvorio problem pravilnosti utvrđenja jedne odlučne činjenice (da li su okrivljeni smatrali da im pripada pravo koje su samovlasno pribavili ili su, pak, znali da im to pravo ne pripada). Tek na vlastitom rješenju tog problema, koje je suprotno rješenju koje su našle napadnute presude, zahtjev je izgradio tezu o povredi Krivičnog zakona. Takva konstrukcija povrede Krivičnog zakona, kao razloga za upotrebu ovog pravnog sredstva, nije prihvatljiva, jer se tu u stvari ne radi o povredi krivičnog zakona, već o defektu činjenične osnove na koju je zakon primijenjen. Prema okolnostima ovog slučaja zaista postoji znatna sumnja u to da su nižestepene odluke pravilno utvrdile navedenu odlučnu činjenicu. U takvoj situaciji, prema odredbi člana 423. stav 1. ZKP, trebao bi ukinuti nižestepene odluke i stvar vratiti prvostepenom sudu na ponovni pretres. Međutim, zahtjev za zaštitu zakonitosti je u ovom slučaju podignut na štetu okrivljenih, a prema odredbi člana 422. stav 3. ZKP čak ni u slučaju kad se nađe da je takav zahtjev osnovan (zahtjev koji je podignut na štetu okrivljenih) ne može se dirati u pravosnažnu

presudu. Ova zabrana je apsolutna, a iz toga izlazi da se u situaciji kad dolazi u obzir primjena člana 422. stav 3. ZKP —ne može primijeniti odredba člana 423. stav 1. ZKP.

(Vrhovni sud BiH br. Kvl. 189/85 od 27.6.1985.g.)

PRIVREDNI PRESTUPI

Član 91. stav 1. tačka 1. i stav 2. Zakona o standardizaciji

U slučaju kada stavi u promet proizvod koji ne odgovara propisima o kvalitetu, organizacija udruženog rada čini privredni prestup iz člana 91. stav 1. tačka 1. i stav 2. Zakona o standardizaciji, neovisno o tome što se radilo o proizvodu iz saveznih robnih rezervi.

(Vrhovni sud BiH, broj PKŽ. 636/84 od 22.10.1984. godine)

Član 650. stav 1. tačka 6. Zakona o udruženom radu

Osnovna organizacija udruženog rada čini privredni prestup iz člana 650. stav 1. tačka 6. zakona o udruženom radu i u slučaju kada vrši prodaju robe drugoj osnovnoj organizaciji udruženog rada u okviru iste radne organizacije ukoliko za takvu djelatnost nije registrovana kod nadležnog registarskog suda.

(Vrhovni sud BiH broj PKŽ. 16/85 od 10.5.1985. godine)

Član 63. stav 1. tačka 4. Zakona o knjigovodstvu

Organizacija udruženog rada čini privredni prestup iz člana 63. stav 1. tačka 4. Zakona o knjigovodstvu bez obzira na okolnost što je popis sredstava povjeren komisiji čiji su članovi bili nekvalifikovani radnici.

(Vrhovni sud BiH br. PKŽ. 123/85 od 10.4.1985.g.)

Član 39. Zakona o osnovama poslovanja organizacije udruženog rada u oblasti prometa robe i usluga u prometu robe i o sistemu mjera kojima se sprečava narušavanje jedinstva jugoslovenskog tržišta u toj oblasti.

Kada okrivljene oglasi odgovornim zbog privrednog prestupa iz čl. 37. st.1. i 2. Zakona o osnovama poslovanja organizacije udruženog rada u oblasti prometa robe i usluga u prometu robe i o sistemu mjera kojima se narušava jedinstvo jugoslovenskog tržišta u toj oblasti, sud je shodno odredbi iz čl. 39. istog zakona obavezan pored novčane kazne za izvršeni privredni prestup izreći i zaštitnu mjeru javnog objavljivanja presude.

(Vrhovni sud BiH broj PKŽ. 843/84 od 26.3.1985. godine)

Član 4. stav 1. i stav 2. Uredbe o obaveznom roku u kome su organizacije udruženog rada koje koriste usluge prevoza robe željeznicom dužne izvršiti istovar odnosno utovar robe.

Organizacija udruženog rada i njeno odgovorno lice čine privredni prestup iz člana 4. stv 1. i stav 2. uredbe o obaveznom roku u kome su organizacije udruženog rada koje koriste usluge prevoza robe željeznicom dužne izvršiti istovar odnosno utovar robe. Ukoliko ne izvrše istovar robe iz vagona u propisanom roku, neovisno o tome što ne raspoložu sa odgovarajućom mehanizacijom i radnom snagom.

(Vrhovni sud BiH broj PKŽ. 708/85 od 12.3.1985. godine)

IZVOD IZ BILTENA SAVEZNOG SUDA, broj 22/85
Krivični zakon SFRJ
Član 136. stv 1.

Pripadnikom neprijateljskog udruženja iz stava 1. člana 136. Krivičnog zakona SFRJ smatra se kako ona koji je postao pripadnik udruženja posle njegovog formiranja, tako i onaj koji pristupi udruženju u toku njegovog stvaranja.

(Kps. 114/84 od 15.1.1985.g.)

Član 136. Krivičnog zakona SFRJ

Krivično djelo neprijateljske propagande iz člana 133. krivičnog zakona SFRJ se vrši radi prenošenja neprijateljskih ideja na druge, odnosno stvaranja istomišljenika, a može predstavljati i prethodnu fazu za izvršenje krivičnog djela udruživanja radi neprijateljskih djelatnosti iz člana 136. Krivičnog zakona SFRJ u kom slučaju još nije izvršeno niti pokušano ovo krivično djelo (iz člana 136. Krivičnog zakona SFRJ), već je okrivljeni izvršio krivično djelo neprijateljske propagande iz člana 133. Krivičnog zakona SFRJ, a te predzimanjem, u odnosu na najmanje još dva lica, konkretnih radnji kojima stvara zaveru, bandu, grupu ili drugo udruženje lica radivšenja krivičnih dela, navedenih u stavu 1. člana 136. Krivičnog zakona SFRJ okrivljeni je izvršio krivično delo udruživanja radi neprijateljske delatnosti iz člana 136. Krivičnog zakona SFRJ, u km slučaju (kad je izvršeno krivično delo iz člana 136.) krivično delo iz člana 133. Krivičnog zakona SFRJ je konzumirano krivičnim delom iz člana 136. Krivičnog zakona SFRJ.

(Kps. 25/85 od 16.4.1985. godine)

Član 217. stav 4. Krivičnog zakona SFRJ

Krivično delo samovoljnog udaljenja i bekstva iz oružanih snaga iz člana 217. stav 4. Krivičnog zakona SFRJ ima dva oblika. za postojanje ovog krivičnog dela dovoljno je da je ostvaren jedan od ovih oblika ili oba zajedno. Za prvi oblik potrebna je namera vojnog lica da napusti zemlju da bi izbeglo službu u oružanim snagama, a napuštanje zemlje u ovoj nameri može izvršiti legalno ili ilegalno. Za drugi oblik potrebna je namera vojnog lica da ostane u inostranstvu da bi izbeglo službu u oružanim snagama bez obzira da li je u inostanstvu dospelo legalno, ilegalno, slučajno ili na neki drugi način.

(Kps. 116/85 od 15.1.1985. godine)

Zakon o krivičnom postupku
Član 191. stav 1.

Ako je istraga sprovedena za krivično delo za koje je pritvor obavezan i za to krivično delo bude podignuta i optužnica, a prvostepeni sud kvalifikuje delo tako da pritvor po kvalifikaciji iz prvostepene presude nije obavezan. Za ocenu postojanja osnova za pritvor od značaja je kvalifikacija krivičnog dela iz presude. Međutim, ako presuda bude ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje obaveznosti pritvora odnosno postojanja osnova za pritvor ceniće se prema kvalifikaciji krivičnog dela iz optužnice, jer prvostepena presuda više ne postoji i postupak se nakon ukidanja presude vodi za krivično delo iz optužnice.

(Kps. 3/85 od 15.1.1985.g.)

Član 560. Zakona o krivičnom postupku

Ako je osuđeni pravosnažno osuđen u odsustvu za vreme važenja zakonika o krivičnom postupku

(do 1. jula 1977.) po zahtevu za ponavljanje krivičnog postupka na osnovu člana 560. Zakona o krivičnom postupku u odnosu na podnošenje ovog zahteva i postupanja po njemu primenjuju se odredbe zakonika o krivičnom postupku, a ne odredbe člana 410. zakona o krivičnom postupku.
(Kzs. 9/85 od 26.2.1985.g.)

Zakon o udruženom radu

Član 650. stav 1. tačka 6.

Prodaja staklene ambalaže u kojoj je prispela roba koju su okrivljeni kupili i čija je vrednost uračunata u cenu kupljene robe zbog čega se i nije vraćala proizvođaču ne predstavlja delatnost – osnovu ili sporednu – okrivljenog pravnog lica koja bi se morala posebno registrovati.
(Kzs. 4/85 od 19.2.1985.godine)

GRADANSKO PRAVO
-OPŠTI DIO-

1. Član 47. Zakona o obligacionim odnosima

Ugovor kojim se dužnik obavezuje da vrati stan dat mu na privremeno korištenje ili drugi stan iste površine ništav je u alternativnom dijelu (vraćanje drugog stana), jer je stan kao i svaka druga nekretnina prostono indivilizirana stvar, pa predmet ugovora može biti samo određeni stan.
(Presuda vrhovnog suda BiH, br. Pž. 153/85 od 16.8.1985. godine)

2. Član 103. Zakona o obligacionim odnosima

Član 15. Zakona o prometu nepokretnosti

Ništav je ugovor kojim je opština bez naknade prenijela “pravo trajnog korištenja poljoprivrednog zemljišta” na fizička lica i kada je ugovor bio zaključen na osnovu prethodne odluke koju je donijela skupština Opštine u sjednici, jer ta odluka nije upravni akt u smislu odredbe člana 9. zakona o upravnim sporovima nego akt raspolaganja, pa se njegova valjanost prosuđuje prema odredbi člana 103. Zakona o obligacionim odnosima, u vezi sa članom 15. Zakona o prometu nepokretnosti.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 291/85 od 18. jula 1985. godine)

3. Član 10. Zakona o novčanom sistemu

Član 562. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

zajmodavac, državljanin SFRJ, ima pravo da zahtijeva od zajmoprimca, državljanina SFRJ, vraćanje pozajmljenog iznosa u stranim sredstvima plaćanja, ako je ugovor o zajmu zaključen i zajam dat u vrijeme kada su ugovorne stranke bile ne privremenom radu u inostranstvu, bez obzira što u vrijeme presuđenja ugovorne strane borave u SFRJ.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 325/85 od 15. avgusta 1985. godine)

4. Član 12, 103. i 109. Zakona o obligacionim odnosima

član 33. Zakona o osnovnim svojinsko pravnim odnosima

Kada su istu nekretninu kupila dva ili više lica, a nijednom nije predati posjed, jači je u pravu prvi kupac, ali ako je na potonjeg kupca prenijeto pravo svojine uknjižbom u zemljišnu ili neku drugu javnu knjigu, tada prethodni kupac može tražiti da se poništi ugovor i briše uknjižba i da se na njega prenese pravo vlasništva, samo ako dokaže da je potonji sticalac bio nesvjestan (znao je ili je mogao znati da je ista nekretnina rpodata trećem licu).

Iz obrazloženja:

U slučaju kada vlasnik istu nekretninu proda najprije jednom licu a zatim, drugom, jači je u pravu prvi kupac (prior tempore, potior jure),. Ali ako je drugi kupac na temelju pravovaljanog ugovora stekao pravo vlasništva na nekretnini uknjižbom u zemljišnu ili drugu javnu knjigu u koju se upisuju prava na nekretnine (član 33. Zakona o osnovnim svojinsko- pravnim odnosima) tada je prvi kupac slabiji u pravu, jer pravo vlasništva isključuje sva treća lica (djeluje contra omnes), pa prema tome i prvog kupca. Međutim, ako je potonji kupac (u ovom slučaju drugotuženi) koji se uknjižio kao vlasnik u zemljišnu knjigu bio nesavjestan (znao je ili je mogao znati da je uložio pažnju prosječnog čovjeka u takvim okolnostima –nepokretnost prodana drugom licu, tada je ugovor ništav (član 103. Zakona o obligacionim odnosima), jer se protivi načelu savjesnosti i poštenja obligacionog prava (član 12. Zakona o obligacionim odnosima). U tom slučaju bi bio ništav i sam upis prava vlasništva u zemljišne knjige, a to znači da potonji kupac (drugotuženi) nije stekao pravo vlasništva.

Poništenje ugovora može tražiti svako zainteresovano lice (član 109. Zakona o obligacionim odnosima), a tužilac (prvi kupac) je nema sumnje “zainteresovano lice”. pa je legitimisan da traži poništenje ugovora o kupoprodaji nekretnina, koji su zaključili tuženi, a koje je on prije toga kupio od prvotuženog.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 63/85 od 26. septembra 1985. godine)

5. Čl. 103. i 104. Zakona o obligacionim odnosima

Ima mejsta primjeni sankcije oduzimanja predmeta prestacije – radi predaje opštini – iz zakonom zabranjenog ugovora o kupoprodaji automobila strane proizvodnje uvezanog uz carinske olakšice, ako su obje stranke bile nesavjesne, odnosno znale za zabranu, jer se radi o luksuznoj stvari koja ne služi za zadovoljenje osnovnih životnih potreba.

Iz obrazloženja:

Prema činjeničnim utvrđenjima iz nižestepenih presuda tužena je u julu mjesecu 1979. godine uvezla iz inostranstva putnički automobil marke “Opel – kadet”, koji je kasnije registrovala na svoje ime, koristeći uvozne olakšice propisane odredbama člana 1. tačka 4. u vezi sa tačkom 3-2 Odluke SIV o uslovima pod kojima domaća fizička lica mogu uvoziti motorna vozila iz iznostranstva (“Službeni list SFRJ”, br. 26/77 i 44/78), uz uslov da kroz naredne dvije godine ne otuđe vozilo. Takođe je utvrđeno, da je tužena usmenim kupoprodajnim ugovorom zaključenim u septembru mjesecu 1979. godine prodala tužiocu navedeni automobil za kupoprodajnu cijenu od 220.000 dinara, koju je tužilac odmah u cjelosti isplatio i preuzeo vozilo od tužene. Tom prilikom tužena je tužiocu predala i svu prateću dokumentaciju za prodati automobil, među kojom i saobraćajnu dozvolu na kojoj je bila naznačena i zabrana otuđenja kroz period od dvije godine.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi su, odbijajući zahtjev, te obavezujući tuženu da uplati primljeni iznos kupoprodajne cijene u korist opštine, pravilno primijenili odredbe iz člana 103. stav 1. i člana 104. st.2. i 3. Zakona o obligacionim odnosima.

Prema odredbi člana 104. st. 2. i 3. Zakona o obligacionim odnosima, sud je ovlašten da odbije zahtjev jedne ili objiju stranaka za restituciju (vraćanje datog) te da odluči da se ono što su stranke primile u ispunjenju zabranjenog ugovora preda opštini na čijoj teritoriji one imaju prebivalište ako utvrdi da su jedna od njih, ili obje, bile nesavjesne i da to zahtijeva značaj društvenog interesa koji je ugrožen takvim pravnim poslom, ili moralna shvatanja društva.

Iz navedenih činjeničnih utvrđenja nižestepenih presuda proizilazi da su obje parnične stranke, u momentu zaključenja kuporpodajnog ugovora bile nesavjesne, a da ni jedna od njih nije nastojala da iskoristi težak ekonomski ili životni položaj druge, jer je i tužilac kao kupac taj ugovor zaključio da bi njime pribavio luksuznu stvar, za zadovoljenje potreba koje nisu nužne za životnu egzistenciju. Pri tome je kupac računao s tim da je ugovorena cijena automobila niža od tržišne jer je tužena utajila carinu. Na temelju takvog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi su pravilno primijenili citiranu odredbu iz člana 104. stav 2. i 3. Zakona o obligacionim odnosima kada su izrekli sankciju oduzimanja plaćene kupoprodajne cijene u korist opštine, pogotovo kada se ima u vidu to da je cilj zabrane zaključenja ovakvih pravnih poslova zaštite širih društvenih interesa u svrhu sprovođenja mjere ekonomska stabilizacije.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 222/85 od 23. maja 1985. godine)

6. Član 273. stav 5. Zakona o obligacionim odnosima

Izjava o zadržavanju prava na ugovornu kaznu može se dati i usmeno.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Pž. 157/85 od 16. avgusta 1985. godine)

AUTORSKO I PRONALAZAČKO PRAVO

7. Član 27. stav 4. i čla n98. Zakona o autorskom pravu

Dekorater koji je, po uputstvu glavnog prjektanta i za račun naručioca djela, izvršio tehnički dio posla na reprodukciji likovnih djela u interijeru poslovne prostorije naručioca djela, nije pasivno legitimisan u parnici za naknadu štete zbog povrede autorskog prava.

(Vrhovni sud BiH. broj Gž.111/85 od 23.8.1985. godine)

8. Član 50. stv 1. Zakona o zaštiti pronalazaka, tehničkih unapređeja i znakova razlikovanja ("Službeni list SFRJ", broj 34/81)

Pravna zaštita patenta važi od podnošenja uredne prijave za priznavanje prava na patent samo pod pretpostavkom da je to pravo priznato i upisano u registar. Zato je prije priznanja prava na patent preuranjena tužba sa zahtjevom da se trećem licu zabrani korištenje istog pronalaska.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Gž. 15/85 od 21. marta 1985. godine)

STVARNO PRAVO

9. Čl. 29. do 37. Zakona o prometu nepokretnosti

Član 528 stav 2. i član 533. stav 4. zakona o obligacionim odnosima

Propisi o pravu preče kupovine iz čl. 29. do 37. Zakona o prometu nepokretnosti SRBiH ne isključuje primjenu odredbe iz člana 528. Zakona o obligacionim odnosima, po kojoj izjava nosioca prava preče kupovine o prihvatanju ponude ne proizvodi pravno dejstvo ako on istovremeno ne isplati prodavcu i cijenu koja je ugovorena sa trećim licem, ili njen iznos ne deponuje kod mjesno nadležnog opštinskog suda (Član 533 stav 4. ZOO).

Iz obrazloženja:

Prema odredbi iz člana 528. Zakona o obligacionim odnosima izjava nosioca prava preče kupovine o prihvatanju ponude za prodaju ne proizvodi pravno dejstvo ako on istovremeno sa

ovom izjavom ne isplati prodavcu cijenu ugovorenu sa trećim licem ili njen iznos ne deponuje kod mjesno nadležnog opštinskog suda.

Kako se pravila o prodaji sa pravom preče kupovine shodno prijenjuju i na zakonsko pravo preče kupovine (član 533. stv 4. Zakona o obligacionim odnosima) ovaj sud smatra da se praznina u u republičkom Zakonu o prometu nepokretnosti ("Službeni list SEBiH", broj 38/78), koji uređuje pravo preče kupovine, zemljišta i zgrade (čl. 29-37), može popuniti analognom primjenom ovih pravila, iako ne spradaju u odredbe iz opšteg dijela Zakona o obligacionim odnosima (član 24. ZOO), jer bi se u protivnom otvorila vrata za nesavjesno postupanje i zloupotrebu prava preče kupovine suprotno odredbama iz opšteg dijela Zakona o obligacionim odnosima: načelu savjesnosti i poštenja (član 12) i zabrani zloupotrebi prava (član 13).

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 293/85 od 25. jula 1985. godine)

10. Paragrafi 26. i 40. bivšeg Zakona o zemljišnim knjigama

Čl. 11, 141. i 147. Zakona o premjeru i katastru nekretnina ("Službeni list SRBiH", br. 22/84)

Ne može se uknjižiti pravo korištenja neizgrađenog građevinskog zemljišta u društvenoj svojini u korist lica kome je dodijeljeno zemljište radi građenja, ako prethodno nije brisano privremeno pravo korištenja bivšeg vlasnika podruštvljenog građevinskog zemljišta na osnovu pravno valjanje isprave.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Gvl. 10/85 od 17. decembra 1985. godine)

OBLIGACIONO PRAVO	OPŠTI DIO
--------------------------	------------------

11. Član 376. Zakona o obligacionim odnosima

Zahtjev da se uspostavi prijašnje stanje izgradnjom protivpravno porušene grobnice ima svoj pravni osnov u odgovornosti za prouzrokovanu štetu, pa zastarijeva u rokovima iz člana 376. st.1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima.

Iz obrazloženja:

Zahtjev tužioca o kome je odlučeno presudom ima sve karakteristike zahtjeva za naknadu štete. Naime, iz činjeničnih navoda u tužbi da je tuženi neovlašteno uništio grobnicu u koju je sahranjen bra tužilaca, kao i iz tužbenog zahtjeva kako je formulisan tokom postupka, da se umjesto uništene izgradi nova grobnica sa svim obilježjima koja je imala i prije uništenja, nedvojbeno slijedi zaključak da je predmet spora u ovoj pravnici zahtjev za naknadu štete u vidu restitucije o kojoj je riječ u članu 185. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima. Obzirom na to ne može se prihvatiti stanovište drugostepenog suda da se u konkretnom slučaju radi o posebnom imovinskom (quasi stvarno – pravnom) odnosu, kako to pogrešno smatra drugostepeni sud, kao ni stanovište da zahtjev tužilaca o kome je odlučeno presudom zastarijeva u roku od 20. godina.

(Vrhovni sud BiH, broj Rev. 370/85 od 25. oktobra 1985. godine)

12. Član 26. Zakona o zastarjelosti potraživanja (sada član 383. Zakona o obligacionim odnosima)

Član 84. stav 2. tačka 4. Zakona o parničnom postupku

Okolnost što je bila nepoznata adresa tuženoga u inostranstvu nije razlog za zastoj zastarjelosti potraživanja jer to nije bila prepreka za podnošenje tužbe sa prijedlogom da se tuženom postavi

privremeni zastupnik i time prekine zastarjelosti potraživanja.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 251/85 od 21. juna 1985. godine)

13. Član 325. stav 1. i član 326. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

Povjerilac koji je izgubio mjenicu datu kao sredstvo obezbjeđenja plaćanja, nalazi se u povjerilačkoj docnji od dana dospijeca mjenice do dana pravosnažnosti rješenja o amortizaciji mjenice, pa mu za taj period ne pripada pravo na zatezne kamate.

IZ obrazloženja:

Tužilac je zahtijevao plaćanje glavnog poraživanja iz osnovnog posla, jer to potraživanje nije mogao naplatiti u roku dospijeca mjenice koju je tuženi dao kao sredstvo obezbjeđenja plaćanja iz razloga što je tu mjenicu zagubio.

Nakon povlačenja tužbe za glavni dug, koji je tuženi platio dana 18.2.1985. godine po donošenju rješenja o amortizaciji mjenice, prvostepeni sud je primio na znanje povlačenje tužbe za glavni dug, a tužiocu dosudio zatezne kamate počev od 11.7.1983. godine, jer da je tada prekinuta povjerilačka docnja i to pozivom tužioca tuženom da plati dug.

Pogrešno prvostepeni sud nalazi da je pozivom upućenom tuženom od strane tužioca da plati dug iz osnovnog posla prestala povjerilačka docnja predviđena u članu 325. ZOO, jer ta docnja u konkretnom slučaju traje sve do pravosnažnosti rješenja o amortizaciji mjenice, do kada saglasno odredbi čl. 326. stav 2. ZOO, ne teku kamate.

Tuženi je naime, opravdano odbijao da plati dug iz osnovnog posla sve dok se mogao izložiti opasnosti da ponovo plati istiiznos imao mjenice, koju tužilac nije pdonio na naplatu. Ta opasnost je prestala tek pravosnažnošću rješenja o amortizaciji mjenice.

Stoga je prvostepeni sud trebao utvrditi kada je rješenje o amortizaciji mjenice postalo pravosnažno i da li je iza tog datuma tuženi platio dug, pa tek onda odlučiti o tužbenom zahtjevu za zatezne kamate.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Pž. 247/85 od 24. oktobra 1985. godine)

OBLIGACIONO PRAVO	UGOVORI
--------------------------	----------------

14. Član 127. Zakona o obligacionim odnosima

Prodavac je ovlašten da jednostrao raskine ugovor o kupoprodaji i bez ostavljanja naknadno primjerenog roka za ispunjenje obaveze plaćanja cijene, ako kupac nije platio u dužem periodu (dvije godine) ni dio ugovorene cijene, koju je bio dužan u cjelini isplatiti u roku od 15. dana od dana zaključenja ugovora, jer se iz takvog ponašanja kupca može zaključiti da neće svoju obavezu izvršiti ni u naknadnom roku. U tom slučaju prodavac može tražiti da sud utvrdi da je ugovor raskinut od dana kada je saopštio tuženome da ga smatra raskinutim.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 165/85 od 16.8.1985. godine)

15. čl. 2,4,5. i 8. Zaona o komunalnim djelatnostima

Specijalizovana komunalna organizacija ima pravo na naknadu za odvoz smeća utvrđenu cjenovnikom koji ovjerava nadležna zajednica za cijene i kada nije izvršila uslugu zbog porpusta

korisnika poslovnog prostora (korisnik je obavješten o mjestu, vremenu i načinu odvoženja smeća, ali nij ostavljao smeće na određeno mjesto, već ga je sam odvezio).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Pž. 192/85 od 2.9.1985. godine)

OBLIGACIONO PRAVO - OBAVEZE
IZ OSNOVA PROUZROKOVANJA ŠTETE

16. Čl. 185. stav 1, 189. st.1. i 3. i 190. Zakona o obligacionim odnosima

Kada je invalidnost tužioca zbog koje je prestao sa radom i prima invalidsku penziju, prouzrokovana bolešću i posljedicama tjelesne povrede, štetnik je dužan da naknadi svu imovinsku štetu – izgubljeni lični dohodak, ako sama bolest, bez sadejstva posljedica štetne radnje, ne bi dovela do prijevremenog penzionisanja oštećenog.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 365/85 od 7. oktobra 1985. godine)

17. Član 59. Osnovnog zakona o rudarstvu (sada član 40. Zakona o rudarstvu SRBiH)

Graditelj (Intestitor) koji je znao da gradi na eksploatacionom rudnom polju preuzeo je rizik za oštećenje ili rušenje građevinskog objekta usljed rudarskih radova, pa nema pravo tražiti naknadu štete od rudarske organizacije.

Postoji podijeljena odgovornost za štetu ako je graditelj prema okolnostima slučaja mogao znati da gradi na eksploatacionom rudnom polju, a rudarska organizacija ga nije upozorila na opasnost od oštećenja ili rušenja objekta usljed pomjeranja tla.

U slučaju građenja bez odobrenja nadležnog organa (građevinske dozvole), ako se takvo odobrenje tražilo po zakonu, odgovornost rudarske organizacije je isključena, iako nije upozorila graditelja na opasnost.

(Vrhovni sud BiH, Rev. 332/85 od 15.8.1985. godine)

18. Član 185. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima

Kada postoji podijeljena odgovornost za štetu prouzrokovanu oštećenjem stvari, može se dosuditi samo novčana naknada štete u visini potrebnih troškova popravke, srazmjerno obimu podijeljene odgovornosti.

U ovakvom slučaju nije moguća naknada štete uspostavljanjem prijašnjeg stanja (obavezivanja štetnika da o svom trošku popravi oštećenu stvar) jer se kod takvog oblika naknade štete ne može uspješno primijeniti princip podijeljen odgovornosti za štetu.

Iz obrazloženja:

Nižestepeni sudovi su pogrešno primijenili materijalno pravo kada su usvojili zahtjev za naturalnu restituciju, jer u situaciji kada postoji podijeljena odgovornost za štetu na stvari, nije opravdano obvezivanje tuženog na naturalnu restituciju . uspostavljanje ranijeg stanja . pošto u takvoj situaciji ne može doći do izražaja obim doprinosa oštećenog u prouzrokovanju štete. Stoga je u takvoj situaciji (kada je šteta na stvari uzrokovana i doprinosom oštećenog) jedino opravdano dosuđenje naknade u novčanom iznosu srazmjerno utvrđenom omjeru podijeljene odgovornosti).

(Presuda Vrhovnog suda BiH br. Rev. 297/8 od 11. jula 1985. godine)

19. Čl. 161. stav 1. 194. i 200. Zakona o obligacionim odnosima

Lice koje postupa u granicama nužne odbrane ne odgovara za štetu prouzrokovanu trećim licima smrću napadača.

Iz obrazloženja:

Prema činjeničnim utvrđenjima iz nižestepenih presuda tuženi je ubio muža i oca tužilaca, postupajući u nužnoj odbrani.

Polazeći od pogrešne interpretacije odredbe člana 161. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima koju nižestepeni sudovi shvataju tako da taj zakonski propis nije riješio pitanje odgovornosti za štetu prouzrokovanu u nužnoj odbrani prema trećim licima, nego samo prema napadaču, ti sudovi su zaključili da je tuženi prouzrokovao štetu koju tužiocu trpe smrću prednika.

eđutim, citiranom odredbom iz člana 161. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima na isti način kao i prema samom napadaču ima se riješiti i pitanje odgovornosti za štetu koju trpe srodnici zbog njegove smrti, jer je upravo napadačeva smrt, koju je sam skrivio, uzrok nastanku takve štete, zbog čega štetnik, kada je u pitanju njegova odgovornost za štetu prouzrokovanu trećim licima može isticati sve one prigovore koje bi mogao uspješno isticati i prema samom napadaču.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. rev. 381/85 od 25. oktobra 1985. godine)

OBLIGACIONO PRAVO	ZAKONSKE OBAVEZE
--------------------------	-------------------------

20. Član 277. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

Na potraživanje stečenog bez osnova zatezna kamata se obračunava po stopi iz člana 277. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima i kada su parnične stranke lica koja međusobno zaključuju ugovore o privredi.

Počev od 3. avgusta 1985. godine ova zatezna kamata se obračunava po stopi kamate koja se u mjestu ispunjenja laća na štedne uloge oročene bez utvrđene namjere preko godinu dana i u slučaju kad je potraživaje dospjelo prije anvedenog datuma.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 250/85 od 24. oktobra 1985. godine)

21. Član 25. st. 1. i 2. i član 277. Zakona o obligacionim odnosima

Zatezne kamate na neiskorišteni iznos avansa koji je tuženi dužan vratiti nakon ispunjenja kupoprodajnog ugovora, obračunavaju se po stopi iz člana 277. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima i kada parnične stranke međusobno zaključuju ugovore u privredi.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj 191/85 od 2. septembra 1985. godine)

PRAVO OSIGURANJA
----

22. Član 59. Zaona o osnovama sistema osiguranja imovine i lica

Vlasnik motornog vozila koji je dozvolio licu bez dozvole za upravljanje tom kategorijom motornog vozila, da vozilom upravlja , dužan je da solidarno sa vozačem osiguravaču naknadi iznos koji je ovaj platio licu kome je prouzrokovana šteta ovakvom vožnjom.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 350/85 od 22. avgusta 1985. godine)

23. Član 59. Zakona o osnovama sistema osiguranja imovine i lica, član 45. Zakona o osiguranju imovine i lica SR BiH, članovi 103. i 105. Zakona o obligacionim odnosima.

Osiguravač nije ovlašten da od osiguranika – autoprevozne organizacije udruženog rada, zahtijeva regres naknade isplaćene njenom radniku kondukretu u autobusu proijedenom u saobraćajnoj nezgodi, bez obzira što je u uslovima za osiguranje korisnika odnosno sopstvenika motornih vozila od odgovornosti za štetu pričinjene trećim licima, navedenog da se kondukter ne smatra trećim licem.

Iz obrazloženja:

Tužbeni zahtjev u ovom predmetu se odnosi na potraživanje tužioca iz osnova regresa za izvršenje isplate po osnovu naknade štete radniku tuženog koji je povrijeđen usljed prevrtanja autobusa u kojem je bio kondukter.

Zakon o osiguranju imovine i lica ("Službeni list SRBiH", broj 21/77) u članu 45. taksativno je propisao ko se ne smatra trećim licem, pa zbog toga nema pravo na naknadu štete po osnovu obaveznog osiguranja korisnika odnosno vlasnika motornog vozila od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima. Prema citiranoj odredbi Zakona u taj krug lica ne spada kondukter u autobusu, pa je zbog toga irelevantno što je Uslovima koje je donijela Skupština zajednice osiguranja u saobraćaju ZOIL "“arajevo”" proširen krug lica koja su isključena iz osiguranja i na konduktera u autobusu.

Uslovi osiguranja su sastavni dio ugovora o osiguranju ali ugovorne odredbe ne smiju biti u koliziji sa prinudnim zakonskim propisima kakav je naprijed citirani, jer su u tom slučaju ništavne (članovi 103. i 105. ZOO).

Radi toga je bez osnova pokazivanje tužioca na odredbu člana 897. ZOO i člana 59. Zakona o osnovama sistema osiguranja imovine i lica i na odredbe pomenutih Uslova za osiguranje korisnika odnosno sopstvenika motornih vozila od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima.

Pošto je kondukter u autobusu treće lice, to tuženi ne može biti obavezan da regresira tužiocu isplaćenu naknadu štete, jer je on osiguranik čija je odgovornost pokrivena obaveznim osiguranjem od odgovornosti korisnika motornih vozila za štete pričinjene trećim licima, pa tužilac kao osiguravač nema pravo regresa za izvršenje isplate na koje se odnosi tužbeni zahtjev u smislu člana 59. Zakona o osnovama sistema osiguranja imovine i lica.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Pž. 287/85 od 18.11.1985. godine)

**24. Član 55. Zakona o osnovama sistema osiguranja imovine i lica
Član 191. Zakona o obligacionim odnosima**

Osiguravač ne može zahtijevati sniženje naknade pozivom na okolnosti iz člana 191. Zakona o obligacionim odnosima i kada postoje na strani neposrednog štetnika – imao ca vozila koji se nije osigurao od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima upotrebom motornog vozila.

Iz obrazloženja:

Oštećeni u saobraćajnoj nezgodi zahtijeva naknadu štete od ZOIL-a, a štetu je prouzrokovao vlasnik vozila koji se nije osigurao od odgovornosti za štete učinjene trećim licima upotrebom motornog vozila.

Tuženi zahtijeva da se naknada štete smanji uzimajući u obzir teške materijalne prilike neposrednog štetnika, prema kome će on imati pravo na regres.

Ovaj prigovor, međutim, može istaknuti samo štetnik u sporu sa oštećenim (član 191. Zakona o obligacionim odnosima), a njime se ne može koristiti tuženi koji odgovara za štetu po osnovu člana 55. Zakona o osnovama sistema osiguranja, imovine i lica ("Službeni list SFRJ", broj 24/76).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 221/85 od 25.9.1985. godine)

STAMBENO PRAVO

25. Član 7,8,9. i 20. Zakona o stambenim odnosima

Ako je razvedeni bračni drug kome je na osnovu pravosnažne odluke vanparničnog suda prestalo svojstvo nosioca stanarskog prava, u periodu od dvije godine po pravosnažnosti sudske odluke, koristio drugi stan, izgubio je pravo na korištenje ranijeg stana i pravo na nužni smještaj.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 323/85 od 15.8.1985.godine)

26. Čl. 11, 29, 30. i 47. Zakona o stambenim odnosima

Ako tuženi nije nikada uselio u stan koji mu je dodijeljen na korištenje, već su u taj stan uselila treća lica po njegovom odobrenju (kćerka sa užom porodicom koja prije useljenja nije živjela u zajednici sa tuženim), ne može se tuženom otkazati ugovor o korištenju stana zbog nekorištenja, već samo zahtijevati utvrđenje da je ugovor o korištenju stana prestao da važi, a iseljenje kćerke tuženog i članova njene porodice može se zahtijevati po osnovu iz člana 30. Zakona o stambenim odnosima.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 366/85 od 7. oktobra 1985. godine)

NASLJEDNO PRAVO

27. Član 67. Zakona o nasljeđivanju

Lice koje je po kazivanju ostavioca sastavilo pismeni testament pred svjedocima, može biti i svjedok tog testamenta.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 308/85 od 18. jula 1985. godine)

28. Član 137. stav 2. Zakona o nasljeđivanju

Izjava o odricanju od nasljeđa u korist drugog nasljednika sa izjavom o prihvatanju ustupljenog nasljeđa ima karakter ugovora o prenosu nasljeđenih stvari i prava.

Zbog toga pravosnažnost rješenja o nasljeđivanju kojim je ustupiocu nasljeđa uručen njegov nasljedni dio ne sprečava kasnije raspravljanje o pravima proisteklim iz izjave o ustupanju i prijatu nasljedstva po propisima obligacionog prava.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj rev. 278/85 od 25. jula 1985. godine)

PORODIČNO PRAVO

29. Član 267. st. 2. i 4. Porodičnog zakona

Svi oblici rada koji se uzimaju u obzir kod utvrđivanja udjela bračnog druga u zajedničkom

imovini, uzimaju se u obzir i kod utvrđivanja doprinosa bračnog druga u održavanju posebne imovine drugog bračnog druga.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 315/85 od 15.8.1985. godine)

NADLEŽNOST

30. Član 50. Zakona o sudovima udruženog rada

Sudovi udruženog rada su nadležni da odlučuju o zahtjevu organizacije udruženog rada za ispražnjenje dodijeljenog stana pozivom na ugovor o kreditu za izgradnju porodične stambene zgrade.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 14/85 od 22. avgusta 1985. godine)

31. Član 233. stav 3. Ustava SFRJ

Član 244. stav 3. Ustava SR BiH

Čl. 66-68 Zakona o postupku za upis u sudski registar

Član 89. Zakona o sudovima udruženog rada

Vrhovni sud Bosne i Hercegovine nije nadležan da odlučuje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti protiv odluke suda udruženog rada o upisu organizacije udruženog rada u sudski registar.

Iz obrazloženja:

U članu 233. stav 3. Ustava SFRJ, odnosno u članu 244. Ustava SR BiH, propisano je da se zakonom uređuje pod kojim uslovima se odluka samoupravnog suda može pobijati i pred redovnim sudom. Do danas, međutim, zakonodavac nije iskoristio ovo ustavno ovlaštenje.

Zakon o postupku za upis u sudski registar ("Službeni list SFRJ", broj 13/84) u čl. 66 –68 predviđa mogućnost podizanja zahtjeva za zaštitu zakonitosti protiv pravosnažne odluke donesene u postupku upisa u sudski registar, a u SR Bi su osnovni sudovi udruženog rada nadležni da vode sudski registar (član 89. Zakona o sudovima udruženog rada ("Službeni list SR BiH", broj 14/80). Kako ni ovim zakonom nije predviđeno da će redovni sud odlučivati o zahtjevu za zaštitu zakonitosti protiv odluke suda udruženog rada, ovaj sud smatra da nije nadležan za odlučivanje o tom pravnom lijeku.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Gvl. 23/85 od 27. decembra 1985.godine)

32. Član 51. Zakona u sudovima udruženog rada

Član 36. stav 1. tačak 1-c Zakona o redovnim sudovima

Redovni sudovi su nadležni da sude o zahtjevu radnika tužene organizacije udruženog rada za naknadu štete prouzrokovane nestankom motorne pile njegovo vlasništvo koju je koristio u procesu rada, a nakon isteka radnog vremena povjerio na čuvanje skladištaru tužene.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. R. 251/85 od 2. septembra 1985. godine)

33. Član 50. Zakona u sudovima udruženog rada

Član 36. stav 1. tačka 1-c Zakona o redovnim sudovima

Za suđenje o zahtjevu za naknadu troškova stručnog usavršavanja, nadležan je redovni sud, ako polaznik tečaja nije bio u radnom odnosu sa tužiocem, ni u vrijeme zaključenja ugovora o stručnom usavršavanju, niti je radni odnos zasnovao kasnije.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. R. 261/85 od 25. septembra 1985.g.)

34. Čl. 36. stav 1. tačka 1-c i član 41. stav 1. tačka 1-f Zakona o redovnim sudovima

Omladinska radna akcija (ORA) kao društvena organizacija nema svojstvo društveno – pravnog subjekta koji ima u vidu član 41. stav 1. tačka 1-f. Zakona o redovnim sudovima SR BiH, pa je za suđenje u sporu nadležan u prvom stepenu opštinski sud, bez obzira na vrijednost predmeta spora.
(*Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. R. 236/85 od 25. septembra 1985. godine*)

PARNIČNI POSTUPAK**35. Čl. 20-24., 46-48. i 70. Zakona o parničnom postupku**

Kada tužilac podnese tužbu sudu koji nije mjesno nadležan ne može taj sud ustupiti prdmet sudu koji je mjesno nadležan po sporazumu stranaka (prorogacija) već je u tom slučaju nadležan da sud sud opštine mjesne nadležnosti.
(*Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Rev. 139/85 od 17. decembra 1985. godine*)

36. Član 70. Zakona o parničnom postupku

Klauzula iz tovarnog lista o ugovorenoj mjesnoj nadležnosti ne predstavlja sporazum o mjesnoj nadležnosti iz člana 70. Zakona o parničnom postupku, ako ga nisu potpisali ovlašteni zastupnici ili punomoćnici pošiljaoca, odnosno primaoca robe.
(*Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Pž. 224/85 od 25. septembra 1985. godine*)

37. Član 101. stav 2. zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima.

U postupku priznanja odluke stranog suda ocjenjuje se samo da li su ispunjeni uslovi iz člana 86. do 96. Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima, od kojih zavisi da li je strana odluka podobna za izvršenje u SFRJ, a ne raspravlja se o prigovorima koji eventualno sprečavaju izvršenje.
(*Rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Gž. 98/85 od 21. novembra 1982. godine*)

UPRAVNI SPOR**38. Član 65. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju
Čl. 60, 61. i 62. Statuta SIZ-a penzijskog i invalidskog osiguranja BiH
Odluka o stopama doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje**

Pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu imaju korisnici starosne i invalidske penzije, kojima je za osnovne životne potrebe neophodna stalna pomoć i njega drugog lica, bez obzira po kom osnovu su stekli pravo na starosnu i invalidsku penziju.
(*Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Nvl. 16/85 od 31. oktobra 1985. godine*)

REGISTAR PROPISA

Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78 i 39/85)
Zakon o osnovim svojinsko – pravnim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 6/80)
Zakon o novčanom sistemu ("Službeni list SFRJ", br. 49/86 i 61/82)
Zakon o zastarjelosti potraživanja ("Službeni list FNRJ", br. 40/53)
Zakon o parničnom postupku ("Službeni list SFRJ", br. 4/77, 36/77, 69/82 i 58/84)

Zakon o autorskom pravu ("Službeni list SFRJ", br. 19/78)
Zakon o zaštiti pronalazaka, tehničkih unapređenja i znakova razlikovanja ("Službeni list SFRJ", br. 34/81)
Zakon o osnovama sistema osiguranja imovine i lica ("Službeni list SFRJ", br. 24/76)
Zakon o postupku za upis u sudski registar ("Službeni list SFRJ", br. 13/83)
Osnovni zakon o rudarstvu ("Službeni list SFRJ", br. 23/64)
Zakon o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 43/82)
Odluka o uslovima pod kojima domaća fizička lica mogu uvoziti motorna vozila iz inostranstva ("Službeni list SFRJ", br. 26/77 i 44/78)
Zakon o premjeru i katastru nekretnina ("Službeni list SR BiH", broj 22/84)
Zakon o nasljeđivanju ("Službeni list SR BiH", broj 7/80)
Zakon o osiguranju imovine i lica ("Službeni list SR BiH", broj 21/77)
Zakon o stambenim odnosima ("Službeni list SR BiH", broj 14/84 – prečišćeni tekst)
Zakon o sudovima udruženog rada ("Službeni list SR BiH", broj 14/80)
Zakon o redovnim sudovima ("Službeni list SR BiH", broj 14/80)
Zakon o komunalnim djelatnostima ("Službeni list SR BiH", broj 40/75 i 16/82)
Zakon o rudarstvu ("Službeni list SR BiH", broj 4/84)